Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet

Klima-, Energi- og Forsyningsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Ministeren

Dato
10. februar 2023

J nr. 2022-82

41. skriftlige orientering om energiforsyningssikkerhed

Til udvalgets orientering fremsendes nedenstående skriftlige orientering om den nuværende situation vedrørende forsyningssikkerheden i Danmark.

I forhold til sidste orientering er der nye informationer om oliemarkedet, herunder at sanktionerne mod og prisloft på russiske olieprodukter er trådt i kraft, samt opdaterede figurer og data.

Gasforsyningen
Der bliver stadig leveret gas til Danmark. Energistyrelsen har for nuværende ikke kendskab til konkrete forsyningsproblemer i Danmark, hvorfor der ikke er ændringer i kriseniveauet på gasforsyningsområdet i relation til gasmarkedet, som fortsat er ”Early Warning”.

Gasforbruget i Danmark har i 2022 været lavere end i de forgangne år. I alt var forbruget i 2022 ca. 19 pct. lavere end forventet ifm. fremskrivningerne i KF22. Dvs. det samlede gasforbrug i 2022 var ca. 23 pct. lavere end i 2021, når der graddagekorrigeres.
En væsentlig del af det yderligere fald i gasforbruget kan formodentlig tilskrives reaktioner pba. de stigende energipriser. Endvidere har en del industri konverteret fra gas til andre brændsler.

Siden slutning af august er gasprisen på det europæiske marked generelt faldet, men også periodevis steget. Gasprisen er markant lavere end prisniveauet fra august måned, men er stadig relativt højt sammenlignet med historiske energipriser. Det er således stadig en alvorlig situation, hvor tingene hurtigt kan ændre sig.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet

Holmens Kanal 20
1060 København K

T: +45 3392 2805
E: kefm@kefm.dk

www.kefm.dk

Figur 1. Gaslagerbeholdning

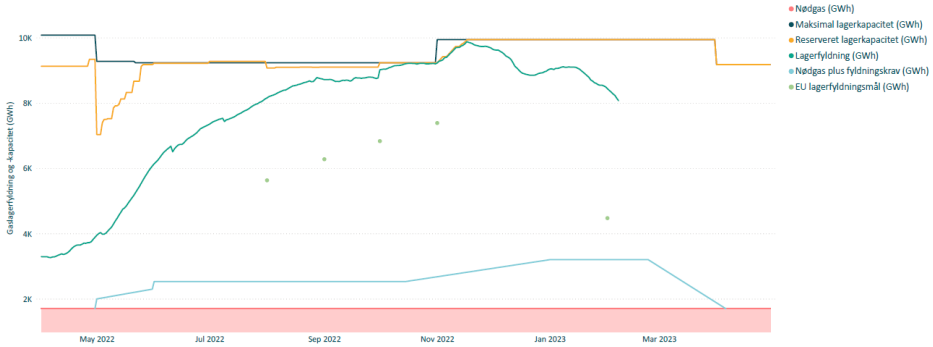

Kilde: Energinet (25. januar 2023)
Anm: Figur 1 illustrerer den danske gaslagersituation i indeværende år. Herunder den maksimale gaslagerkapacitet, nuværende reserverede lagerkapacitet, mængden af nødgas, den samlede mængde gas på lager (nødlager og kommercielle lagre), nødgas og fyldningskrav (kommerciel gas reserveret af Energinet til frigivelse under en nødsituation), samt EU's forventede krav til lagerfyldning.

Der blev ultimo 2022 og primo 2023 fyldt lidt mere gas på de danske lagre, men udtaget er startet igen. De danske gaslagre er således nu ca. 82 pct. fyldte, hvilket er højt for årstiden. Danmark har derudover en biogasproduktion. Energinets foreløbige opgørelse viser, at den danske produktion af opgraderet biogas i 2022 svarede til over 33 pct. af det årlige danske gasforbrug.

I et scenarie hvor det antages, at Danmark ikke modtager gas via import fra Tyskland eller Baltic Pipe fra Nordsøen, er der med den nuværende lagerfyldning tilstrækkeligt gas til at dække det danske og svenske forbrug i ca. tre normale vintermåneder under forudsætning om fortsat dansk biogasproduktion. Det bemærkes, at der er tale om en teknisk mængdeberegning, og at gaslagrene er en integreret del af det liberaliserede gasmarked i EU, hvilket betyder, at gassen på danske lagre ikke nødvendigvis er til danske slutkunder. Så længe markedet fungerer, handles gassen frit og flyder derhen, hvor efterspørgslen er størst og prisen højest.

Ved at afbryde forsyningen til de ikke-beskyttede kunder (virksomheder med stort gasforbrug), kan de beskyttede ku
nder (husholdninger, fjernvarme, hospitaler) forsynes længere. Det præcise antal dage afhænger dog af forbruget, som bl.a. påvirkes af de aktuelle priser og temperaturforhold.

De øvrige EU-lande har generelt også fyldt sine gaslagre op, men pga. vinteren er der pt. et mindre udtag. Den gennemsnitlige gaslagerfyldning på tværs af EU-landene er nu ca. 69 pct. Heriblandt er Tysklands lagre ca. 76 pct. fyldt. Frankrigs gaslagre er ca. 59 pct. fyldt. Hollands lagre er ca. 67 pct. fyldt, mens Polen har ca. 85 pct. fyldning.

Figur 2. Lagerfyldningsgrad ift. teknisk lagerkapacitet

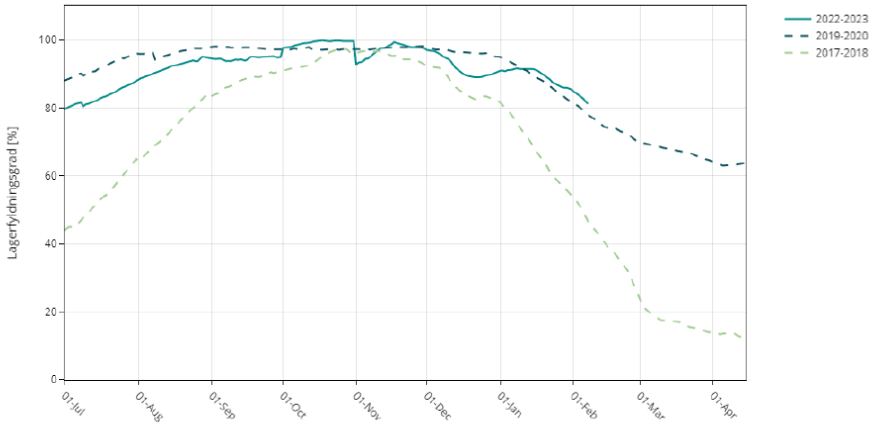

Kilde: Energinet (8 januar 2023)
Anm: Figur 2 illustrerer den aktuelle procentvise gaslagerfyldningsgrad ift. den aktuelle tekniske lagerkapacitet. Den aktuelle danske gaslagerfyldningsrad vises sammen med de historiske danske gaslagerfyldningsgrader i perioderne 2017-2018 og 2019-2020. De to forskellige lagerfyldningsforløb i 2017-2018 og 2019-2020 er valgt som sammenligningsgrundlag og repræsenterer hver en forholdsvis kold og varm vinter. Spændet mellem disse grafer udgør således et normalt udfaldsrum i procentuel lagerfyldning. Det bemærkes, at lagerkapaciteten har været forskellig over tid, således at en 95 pct. fyldning i 2 forskellige år ikke nødvendigvis udgør samme lagrede energimængde. Det fremgår af figuren, at den udbudte lagerkapacitet fra d.1. november blev øget med lidt under 8 pct.

Energistyrelsen følger udviklingen i forsyning og lagerfyldning tæt.

Olieforsyningen

Oliemarkedet er globalt og påvirkes af en lang række faktorer. Der er bekymring på verdensmarkedet for yderligere pres på oliemarkedet, herunder særligt på diesel. Denne bekymring går særligt på markedets mulighed for at tilpasse sig, nu hvor EU-sanktionerne på olie og olieprodukter er trådt i kraft. Den største bekymring går på om de russiske olieprodukter finder nye markeder. Derudover vil øget økonomisk aktivitet globalt (særligt med genåbningen af Kina efter COVID-nedlukningerne) føre til øget global efterspørgsel i et allerede presset oliemarked.

De to EU-sanktionspakker mod russisk råolie og olieprodukter er trådt i kraft hhv. 5. december 2022 og 5. februar 2023. Indtil videre ser det ikke ud til at have påvirket prisudviklingen, som fortsat ligger på et niveau omkring 84 USD pr. tønde, hvilket er på niveau med samme tid sidste år. Der er imidlertid forsat usikkerhed i oliemarkedet om, hvilken betydning de nyeste sanktioner vil få for både oliepriser og -forsyning.

Den 4. februar 2023 besluttede EU at udvide aftalen om prisloftet på russisk råolie til også at omfatte olieprodukter. Den nye del af aftalen trådte i kraft 5. februar 2023 med en overgangsperiode på 55 dage for de skibe som er blevet lastet og betalt før 5. februar 2023. Disse skibe har indtil 1. april 2023 til at transportere og losse deres last uden prisloft.

Det nye prisloft er todelt. Det første prisloft er for olieprodukter, som er billigere end råolie. Det er fastsat til 45 USD pr. tønde. Det andet prisloft er for olieprodukter, der er dyre end råolie, såsom diesel, er fastsat til 100 USD pr. tønde.

Aftalen om prisloftet på russisk olie og nu også olieprodukter til tredjelande betyder, at virksomheder fra EU-lande ikke må transportere, yde teknisk bistand, finansiering eller finansiel bistand i forbindelse med søtransport af råolie og olieprodukter til tredjelande hvis prisen er højere end prisloftet. Prisloftet bliver revideret hver anden måned (næste gang medio marts), så det som minimum er 5 pct. under den globale markedspris.

Høje gaspriser giver industrien et økonomisk incitament til at foretage ”fuel-switch” fra naturgas til olie. Grundet den milde vinter og de lave gaspriser har IEA nedskrevet deres forventning til fuel-switch i Europa resten af sæsonen. Begynder priserne på gas at stige igen og prisforskellen mellem naturgas og olie øges, vil det sandsynligvis lede til en stigning i forbruget af gasolie meget hurtigt, da flere af de store danske gasforbrugere har indkøbt det nødvendige udstyr til at foretage fuel-switch.

Ifølge den seneste opdatering fra Danske Olieberedskabslagre (FDO) har Danmark, i overensstemmelse med lovgivningen, olieberedskabslagre svarende til 81 dages gennemsnitligt indenlandsk forbrug (2021 -niveau). Hertil kommer beholdninger i olieselskabernes egne kommercielle olielagre.

Energistyrelsen følger udviklingen i olieforsyningen tæt.

Elforsyningen

Elforsyningssituationen er fortsat stabil i Danmark. Energistyrelsen forventer stadig ikke, at der vil være afbrud af forbrugere denne vinter som følge af effektmangel (utilstrækkelig elproduktion til at imødekomme efterspørgslen).

Der er imidlertid fortsat betydelig usikkerhed om forsyningssituationen de kommende vintre, ligesom vejrforhold og udetid på kraftværker vil have stor betydning for, om der vil være tilstrækkelig effekt. Ved et sammenfald af flere ugunstige omstændigheder er der forhøjet risiko for, at der kan opstå effektmangel som følge af begrænsninger i gasforsyningerne til Europa. Herunder såfremt vinteren samtidig bliver koldere end normalt, vi får lange vindstille perioder, begrænsninger på udlandsforbindelserne og/eller ekstraordinære havarier på kraftværker i ind- og udland eller tiltag, der sætter markedsmekanismerne helt eller delvist ud af spil.

Energistyrelsen har på baggrund af politisk udmelding 1. oktober 2022 genoptaget behandlingen af de tre konkrete sager om lukning af kraftværker.

Hvis Danmark i værste fald alligevel skulle komme til at stå i en situation, hvor der mangler strøm, kan de enkelte distributionsselskaber i sidste ende være nødsaget til at lukke for strømmen i kortere perioder. I en sådan situation vil der være tale om et kontrolleret afbrud, fx et par timer ad gangen i udvalgte områder. I dag oplever elforbrugerne i Danmark i gennemsnit 20 afbrudsminutter årligt, som alle relateres til fx skader og reparationer af elnettet.

Energistyrelsen følger udviklingen tæt.

Forsyning med træpiller

På baggrund af de seneste meldinger fra branchen og den generelle udvikling på det europæiske marked, vurderer Energistyrelsen, at der ikke forventes at opstå mangel på træpiller til hverken kollektiv forsyning (el- og fjernvarme) eller privat forsyning (individuelle træpillefyr) i indeværende fyringssæson. Energistyrelsen har en løbende dialog med branchen, og de seneste meldinger er, at der ingenlunde opleves en forsyningsmæssig udfordring på nuværende tidspunkt.

Energipriser

Prisen på gas har for nuværende fundet et mere stabilt leje, men er stadig høj sammenlignet med 2020 og tidligere. Elprisen er fortsat volatil, men siden jul har den dog ligget generelt på et lavere niveau. Prisen for olie er på nogenlunde niveau som sidste år.

Nedenfor ses et overblik over udviklingen i gas-, olie- og elpriserne fra 2020-2022, *jf. figur 3, 4 og 5*.

Figur 3. Udvikling i gasprisen

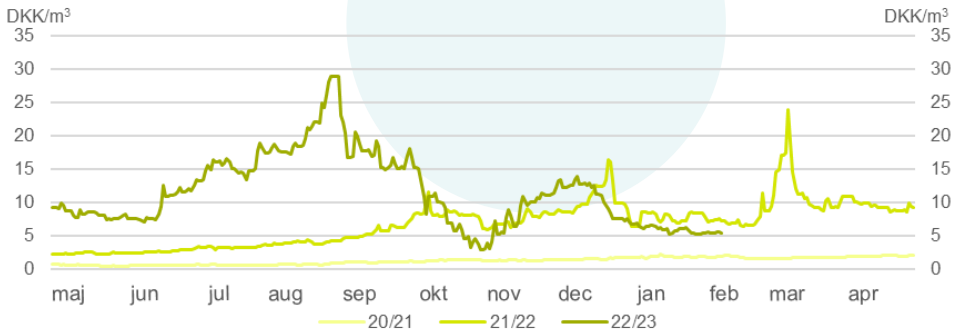

Figur 4. Udvikling i olieprisen

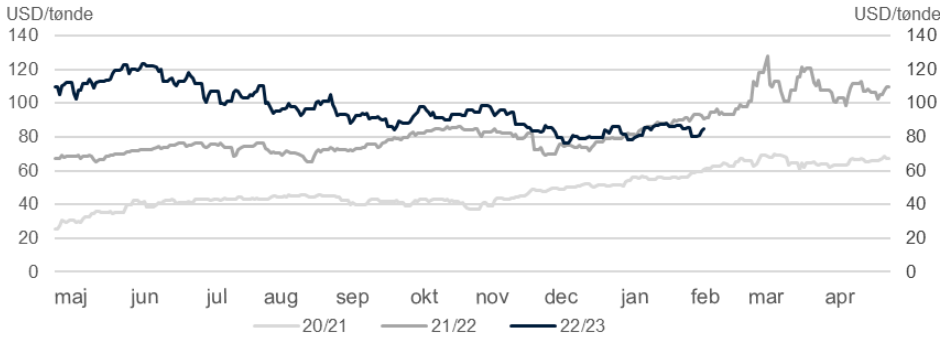

Figur 5. Udvikling i elprisen

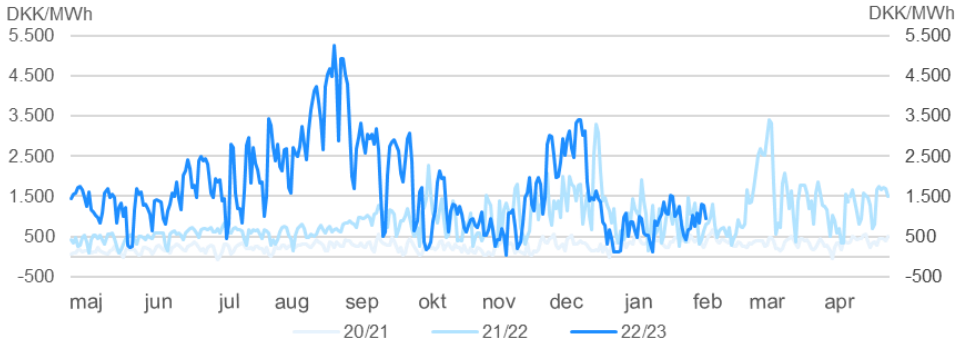

Prisen på træpiller

Der findes ikke nogen central prisbørs, der fastsætter prisen på træpiller, men Biobrændselsforeningens prisbarometer sammenligner månedligt priser i Øst- og Vestdanmark. Det vurderes, at private forbrugere i efteråret oplevede en prisstigning på omkring 3 gange prisen ift. de foregående år, *jf. figur 6*. Prisen i januar 2023 er faldet med ca. 22 pct. sammenlignet med december 2022[1]. Den gennemsnitlige pris i januar 2023 er på det laveste niveau siden september 2022, og forsyningssituationen forventes at være stabil i den resterende del af vinteren 2022/2023. Energistyrelsen har efterprøvet prisbarometerets priser i branchen, som påpeger, at de oplever, at prisen er noget lavere, end hvad der afspejles på nuværende tidspunkt i prisbarometeret.

[1] Prisen i december var 6,84 kr./kg. Prisen i januar er 5,36 kr./kg.

Figur 6. Udvikling i træpilleprisen i detailhandlen

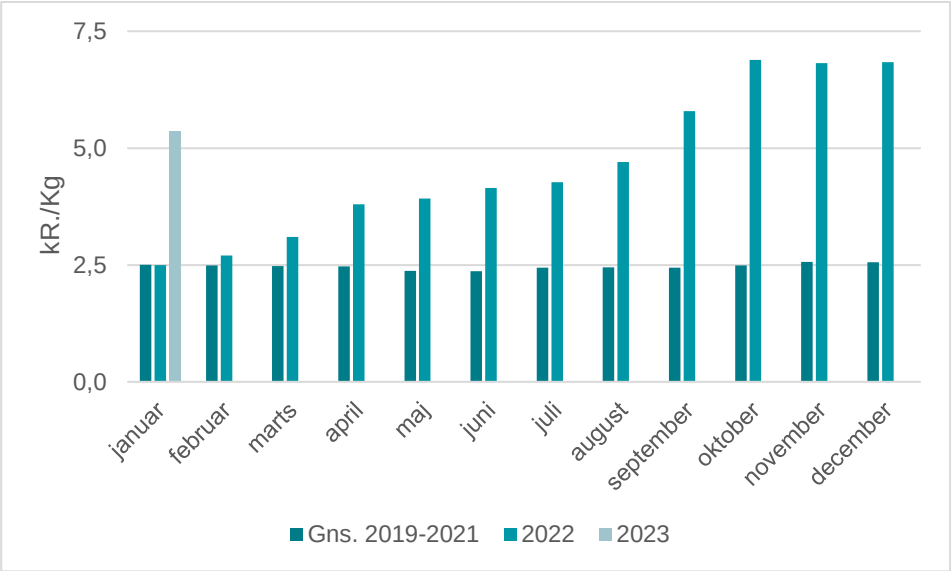

Den kollektive forsynings benyttelse af længerevarende leveringsaftaler, samt flere tilgængelige varmekilder, vurderes at gøre den kollektive forsyning mindre sårbar over for løbende prisstigninger på træpiller.

Energistyrelsen monitorerer både forsyningssituationen og markedet for gas, olie, el og træpiller tæt.

Med venlig hilsen

Lars Aagaard

Bilag 1. Den generelle situation for diverse forsyningsformer

	El	Gas
Status	Stabil forsyning, men volatile priser.	Stabil forsyning, men forventede prisudsving. Reduceret fra Rusland. Øget fra bl.a. LNG
Næste vintre (23/24 og frem)	Kan blive udfordret, pga. faktorer der kan have betydning for, hvorvidt der er tilstrækkelig effekt	Kan blive udfordret, pga. ringere mulighed for gaslagerfyldning
Opmærksomhed	Gasmarkedet, forbrug, vandkraft i Norge, kernekraft i Frankrig, Sverige og Finland, elforbindelser Norge, "ny" kapacitet i nabolande	Forbrug, gasmarkedet, Baltic Pipe, gaslagre
	Olie	**Varme og biomasse**
Status	Stabil, men højere priser	Stabil og lavere priser ift. efteråret 2022
Næste vintre (23/24 og frem)	Forventet stabil, men fokus på konsekvenser af EU-sanktioner	Stabil/undersøges nærmere
Opmærksomhed	Diesel, konverteringer til olie	Forbrug, biomasseleverancer (indv.)